

ENDOMETRIOSE

HVAD ER ENDOMETRIOSE?

Endometriose er en sygdom, der indebærer, at celler fra livmoderslimhinden, også kaldet endometriet, sidder forkerte steder i underlivet. Man kan for eksempel have endometriose på æggestokkene, urinblæren, bughinden og tarmen. Sygdommen kan medføre betændelsesreaktioner, sammenvoksninger og arvæv.

HVORFOR FÅR MAN SYGDOMMEN?

Man ved det ikke med sikkerhed. Teorien er, at der under menstruationen føres livmoderslimhinde-celler baglæns ud igennem æggelejerne til bughulen. Herved føres små flager af livmoderslimhinden videre til bughulen og andre organer, hvor de kan sætte sig fast. Også arvelig disposition menes at spille rolle. Der er nemlig cirka fire gange højere risiko, hvis din mor eller søster har sygdommen.

Hvad er symptomerne?

- Smerter ved menstruation.
- Nogle har kroniske smerter i underlivet.
- Dårlig søvn og træthed på grund af smerterne.
- Smerter ved samleje, hvis endometriosen sidder ved endetarmen, skeden og livmoderhalsen.
- Cyster på æggestokken, også kaldet chokoladecyster.
- Smerter ved vandladning og afføring.
- Ufrivillig barnløshed.

HVORDAN STILLES DIAGNOSEN?

Lægen kan få mistanke om sygdommen ved at spørge til dine symptomer. Ved en gynækologisk undersøgelse kan man nogle gange mærke endometriose, især hvis det sidder mellem skeden og endetarmen eller på æggestokkene som cyster, men der kan også være normale forhold ved undersøgelsen. Ved en ultralydsskanning kan man se større cyster.

→ **LÆS MERE PÅ**
www.endo.dk
www.sundhed.dk

En sikker diagnose kan man dog kun opnå gennem en kikkertundersøgelse (laparoskopi) af underlivet og bughulen, hvor man vil tage en vævsprøve. Dette foregår i fuld narkose på hospitalet.

HVORDAN BEHANDLES SYGDOMMEN?

Endometriose behandles ofte både medicinsk og kirurgisk. I Danmark er der landsdelsfunktioner med ekspertteams i endometriose, og hvis der er tale om svære endometrioseforandringer foretages operationerne af specialister på Rigshospitalet eller på Skejby Hospital i Århus.

HVILKEN MEDICIN KAN ANVENDES?

- P-piller. Mest effektivt er det at give p-piller uden pause. Det betyder, at du tager p-piller uden pause, indtil du begynder at bløde. Så holder du 3 dages pause og starter igen med P-pillerne på 4. dagen. Behandlingen er effektiv så længe den står på, men desværre vender problemerne ofte tilbage efter ophør med P-piller.
- Mirena eller Kyleena, også kaldet hormonspiral. Spiralen nedsætter blødningsmængden og smerterne ved menstruation, og er det mest brugte hos kvinder med smerter.
- Smertestillende medicin kan være nødvendigt. For eksempel en kombination af gigt-piller (NSAID) og Panodil. Denne behandling dulmer alene symptomerne og fjerner altså ikke endometriosen.
- Erfaringsmæssigt har mange patienter god virkning af en vegetabilsk præget diæt og af tilskud med fiskeolier. Der er ikke noget videnskabeligt bevis for dette, men ved fortsatte problemet trods behandling kan det være en god idé at prøve.

ENDOMETRIOSE OG GRAVIDITET

Endometriose kan nedsætte frugtbarheden. Dette skyldes oftest sammenvoksninger og arvæv omkring æggelejerne. Behandling med reagensglasmetoden vil i så fald ofte være nødvendig.

FREMTIDEN

Heldigvis kan mange patienter med smerteproblemer hjælpes. Desværre findes der også tilfælde med en kronisk smertetilstand. Det er en god idé at kontakte Endometriose-foreningen for støtte og råd om selvhjælp.